

Kris Tavernier

Het manna en de kwartels

Zeven praktische overdenkingen over

het voedsel in de woestijn

Exodus 16

Graag wil ik enkele praktische toepassingen maken vanuit Exodus 16 voor ons geloofsleven. In dit hoofdstuk gaat het over het manna en de kwartels die de Heere gaf aan Zijn volk. Het volk Israël was in de woestijn en voor hun dagelijks voedsel waren ze afhankelijk van Hem. Ze moesten hun voedsel verwachten van boven, uit de hemel.

Ook wij leven als pelgrims in deze wereld, die als een woestijn voor ons geestelijk leven is. Er is in die woestijn niets dat ons nieuwe leven kan voeden. We moeten kijken naar de hemel en daar ons geestelijk voedsel vinden in de Persoon van Jezus Christus, vanuit Zijn Woord, geopenbaard door de Heilige Geest. Met betrekking tot het geestelijk voedsel dat wij nodig hebben tijdens de pelgrimsreis hier op aarde, gaat het erom dat wij Hem beter leren kennen en meer worden zoals Hij. Laten wij daarom eten!

1. Overleven

De Israëlieten waren zo'n zes weken onderweg toen het gemopper om voedsel begon (Ex. 16:1-3). De voedselvoorraden die ze hadden meegenomen uit Egypte waren nu uitgeput. De angst sloeg hen om het hart. Ze waren in de woestijn, kregen honger en hadden geen eten meer. Zouden ze nu sterven van de honger? Ze

hadden voedsel nodig, want anders zouden ze doodgaan. Zo is dat, zonder eten ga je dood. Met ons geestelijk leven is het net zo; als het niet gevoed wordt, gaat het als het ware dood. Daarmee bedoel ik dan dat het langzaam wegwijnt tot het haast onzichtbaar is. Dan kan men haast niet meer merken aan iemand of die persoon al dan niet een christen is. Hij wordt dan een *vleselijk* christen, wedergeboren en gered, maar in de praktijk levend volgens de oude mens. Iemand die geestelijk voedsel tot zich neemt, verandert in positieve zin: zijn nieuwe natuur wordt gevoed en kan zich daardoor ontwikkelen. Wie geestelijk voedsel achterwege laat, dreigt te veranderen in negatieve zin: zijn oude natuur verlangt de kop op te steken. Er is een gezegde dat luidt: 'u bent wat u eet'. Het betekent dat *uiterlijk* zichtbaar wordt wat u *innerlijk* tot u neemt. Eten wij voedsel voor de oude natuur, dan gaat die zich manifesteren. Voeden wij de nieuwe mens, dan gaat die bloeien en zullen we meer van de Heere Jezus Christus in ons leven verwerkelijkt zien. Want als u zich voedt met Jezus Christus, gaat u ook meer lijken op *Hem*. Ons geestelijk leven moet gevoed worden, en dat heeft alles te maken met het onderhouden van onze relatie met Christus en de Vader (vgl. Joh. 17:3), o.a. door het lezen van de Bijbel en het gebed. Wordt uw geestelijk leven gevoed, of is het aan het wegwijnen?

Het mooie van het geestelijk leven is dat het nooit helemaal afsterft. Een vonk kan het weer doen ontvlammen. Heeft uw geestelijk leven een vonk nodig? Geef dan opnieuw aandacht aan uw gebedsleven, het lezen van de Bijbel, en belijd de verkeerde dingen voor God.

2. 's Morgens en 's avonds

De Israëlieten kregen 's morgens manna en 's avonds vlees (Ex. 16:8-12). Het is goed om de dag te beginnen met God en te eindigen met God. In de Psalmen vinden wij een morgenlied (Ps. 3), en een avondlied (Ps. 4). Hierin ligt een aanwijzing om op te staan met God en te gaan slapen met God. Psalm 5 is dan nog weer een morgengebed; 's morgens hebben wij het extra nodig om met God te spreken, om Zijn weg voor de dag die voor ons ligt te kunnen gaan (vs. 9), en ons te wapenen tegen de verleidingen die dagelijks op ons afkomen (lees Ef. 6:11-20).

De Heer Zelf vond het belangrijk om de dag te starten met God (vgl. Mark. 1:35). In Exodus 29:38-46 lezen we dat er dagelijks een morgen- en een avondoffer werd bereid. Elke morgen, wanneer de Israëliet opstond, kon hij de rook van het morgenoffer zien. Dat deed hem denken aan God, Die hem uit Egypte had verlost (vs. 46). Elke avond, voor hij ging slapen, kon hij opnieuw denken aan God door het

zien van de rook van het avondoffer. Hij hoefde slechts in de richting van de tabernakel te kijken. De dichter van Psalm 119 richtte zich eveneens speciaal op deze twee momenten, 's morgens en 's avonds, tot God (vs. 147-148). In dit alles ligt toch op z'n minst een hint om op te staan met God en te gaan slapen met God, door gebed, door te lezen in de Bijbel, door een overdenking van een scheurkalender te lezen, enz. Dit lijkt aan te geven wat wij minimaal nodig hebben om onze relatie met God te onderhouden. Als u het nog niet gewend bent om zowel 's morgens als 's avonds geestelijk voedsel tot u te nemen, wilt u er dan nu niet mee beginnen? Hoe gaat u dat praktisch waar maken?

3. Brood en vlees

God bood de Israëlieten brood (manna) en vlees (kwartels) aan om te eten. Ook wij moeten zowel het makkelijk eetbare brood eten als vast voedsel en vlees om volwassen gelovigen te worden (vgl. Hebr. 5:11-6:3). Met 'makkelijk eetbaar' bedoel ik niet minder mooi of belangrijk dan het vaste voedsel. Alles van God is *mooi* en *belangrijk*! We mogen echter niet blijven bij de melk; kinderen blijven ook niet bij de melk, maar er komt vast voedsel bij. We hebben dat nodig om geestelijk te groeien naar volwassenheid (vgl. 1 Kor. 3:2). Dat is wat het *zoonschap* van God meer inhoudt dan het *kindschap* van God. Een zoon is ook een kind, maar hij leeft geestelijk mee met de gedachten van zijn vader, omdat hij hem beter kent. U eet toch ook van beide soorten voedsel?

4. Ieder, elke dag, naar ieders behoefte

De Israëlieten mochten zoveel manna oprapen als ze nodig hadden, niet minder en niet meer (Ex. 16:4, 16-18). Ook hierin zit een praktische les. Eten wij *voldoende*? Eten wij niet *teveel*? Het gaat hier over het voedsel dat we nodig hebben om de relatie met God te onderhouden. Dan heeft ieder van ons zijn dagelijkse portie nodig. Bij de eerste vraag begrijpt u meteen wat ik bedoel: neemt u elke dag voldoende tijd om uzelf geestelijk te voeden? We kunnen niet teren op wat we gisteren of vorige week aan tijd met God doorgebracht hebben. We hebben het elke dag *opnieuw* nodig om de relatie met God te onderhouden. Anders gaat onze relatie erop achteruit. Het is wel mogelijk om een tijdje te overleven op een minimum rantsoen, maar dat wreekt zich toch. Als u te weinig eet en ondervoed zou raken, dan wordt u zwak, gaat uw energie achteruit, wordt u vatbaarder voor ziekten, enz.

Met het geestelijk leven is het net zo. Zet het geestelijk voedsel op een minimum en de aftakeling van uw geestelijk leven begint. Een Israëliet die geen manna of kwartels ging rapen, zou al spoedig verzwakken en het reizen door de woestijn zou te zwaar worden. We hebben geestelijk voedsel nodig om onze reis hier beneden goed door te komen. Wordt de pelgrimsreis moeilijk, dan is Christus het voedsel dat we nodig hebben. Zien op Hem geeft ons kracht en houdt ons staande (vgl. Hebr. 12:3).

De tweede vraag moet misschien wat verduidelijkt worden. Het manna dat *teveel* verzameld werd en gespaard werd tot de volgende dag, ging bederven door wormen en het stonk. U kunt vandaag niet oprapen voor vandaag én morgen. Elke dag opnieuw moet u uw portie verzamelen. U kunt vandaag toch ook geen twee porties aan tafel eten, zodat u morgen niet hoeft te eten? Om onze relatie met de Heer te onderhouden moeten we dagelijks op zoek naar voedsel. Misschien verwacht u er morgen niet aan toe te komen en denkt u: Dan verzamel ik vandaag wat meer. Het gaat echter verloren, het volstaat niet voor morgen.

U kunt wel wat meer kennis verzameld hebben, maar uw relatie met God wordt daardoor niet dubbel (voor twee dagen) gevoed. Het geestelijk leven van de christen bestaat niet in het verzamelen van theorie, maar in het praktisch uitleven van wat we geleerd hebben. Al zouden we in één dag theorie verzamelen voor tien dagen, dan verandert het in opgeblazen kennis (1 Kor. 8:1). Het leren van de Heere Jezus moet de *praktijk* van ons leven veranderen, en geen bibliotheek aan kennis over Hem in ons hoofd worden. Als we bijvoorbeeld leren dat de Heer liefdevol was voor de mensen rondom Hem, maar wijzelf hierdoor niet liefdevoller worden voor anderen, dan is het slechts sluimerende kennis. Het beter leren kennen van Jezus Christus moet ons hart vullen en de praktijk van elke dag beïnvloeden en veranderen. Ook al eet u vandaag meer dan u op kunt, als u daarna enkele weken niet meer eet, dan bent u over een maand dood.

Het omgekeerde is ook waar. Als u beseft dat u een tijdlang geen geestelijk voedsel tot u hebt genomen, dan kunt u dat niet meer inhalen. Verloren tijd kan niet teruggedraaid worden. De Israëliet die gisteren geen manna of kwartels had verzameld, kon het manna of de kwartels van gisteren niet meer gaan zoeken; het was weg. Als u een periode achter de rug hebt zonder geestelijk voedsel, dan moet u nu opnieuw gaan eten. Opnieuw gaan leren van Hem, uw hart met Hem vullen en worden zoals Hij. Het is belangrijk regelmatig, en dagelijks te eten. Het helpt niet om af en toe te *overeten*.

5. Buiten en binnen het kamp

Een volgende toepassing betreft de plaats waar het voedsel werd gevonden. Die plek is verschillend voor het brood en voor het vlees. De kwartels werden gevangen *in het kamp*, het manna werd opgeraapt *rond het kamp* (Ex. 16:13-15). Als we de legerplaats vergelijken met de gemeente, dan betekent het dat we zowel in de gemeente samen als buiten de gemeente individueel geestelijk voedsel tot ons moeten nemen.

De nadruk ligt nu niet op het soort voedsel, maar op de plaats waar het gevonden wordt. In onze eigen tijd met de Heer vinden we voedsel en in onze gemeenschappelijke tijd, in de gemeente, vinden we ook voedsel bij Hem. Maakt u tijd vrij om voedsel met anderen te vinden? Komt u ook samen met andere gelovigen om gevoed te worden?

6. De tentgenoten

In de eerste plaats verzamelde de Israëliet eten voor zichzelf, daar hebben we het al over gehad. In de voorgaande perikoop hebben we gezien dat er ook een gezamenlijk verzamelen van voedsel is, we hebben dat toegepast op de gemeentelijke bijeenkomst. In Exodus 16:16 staat vervolgens nog dat iemand ook kon verzamelen voor zijn tentgenoten. Daarmee zal hoogst waarschijnlijk bedoeld zijn op de zwakkeren, zoals de kleine kinderen en de zieken in het gezin, zij die niet in staat waren om zichzelf van voedsel te voorzien.

Hierin ligt de volgende toepassing. Er zijn jammer genoeg mensen die niet in staat blijken om geestelijk voedsel te verzamelen. De redenen daarvoor kunnen divers zijn. Jong bekeerde gelovigen moeten gevoed worden met Gods Woord, tot ze in staat zijn zelf geestelijk voedsel te verzamelen. Te vaak heb ik gezien dat pas bekeerde mensen in de gemeente 'gedropt' worden, terwijl er niemand is die zich echt bekommert om de vraag of ze ook geestelijk gevoed worden. Er zijn ook gelovigen, die er nooit aan toe lijken te komen om zich geestelijk te voeden. Wat de redenen ook zijn, het gaat erom dat mensen hongerig blijven en niet gevoed worden. Toch hebben ook die mensen het geestelijk voedsel broodnodig. In Exodus 16 zien we de aanwijzing die ervoor zorgde dat iedereen gevoed werd, ook wie het zelf niet kon verzamelen. Verzamelt u ook voedsel voor hen? Het verzamelen van geestelijk voedsel voor anderen is iets wat door de Heer Jezus geprezen wordt (Matt. 24:45-47).

7. De dauwlaag en de zon

's Morgens lag er een dauwlaag over het manna, waardoor de Israëlieten het niet konden zien of vinden. Pas wanneer de dauwlaag weg was, lag het manna open en bloot op de grond (Ex. 16:14). Wanneer de zon opkwam, smolt het manna en het verdween (vs. 21). Bij deze twee gegevens, *dauw* en *zon*, kunnen we denken aan belemmeringen die er kunnen zijn om het geestelijk voedsel te vinden. Er kunnen dingen in ons leven zijn waardoor we het geestelijk voedsel dat we nodig hebben, niet kunnen zien of vinden. Het is er wel, zoals het manna onder de dauwlaag lag, en toch kunnen we het maar niet zien. Gods trouw is er echter: het manna ligt er. Als we het niet kunnen vinden, dan moeten we onszelf onderzoeken en Gods hulp vragen. We kunnen ons teleurgesteld voelen en de idee hebben dat God er niet is voor ons. We kunnen boos zijn en daardoor missen wat God ons geeft. We kunnen geestelijk lui zijn en onszelf verwonderen dat het geestelijk voedsel niet direct kant en klaar in onze mond valt. We kunnen wettisch denken en daardoor blind zijn voor het geestelijk voedsel.

Mag ik van dit laatste een voorbeeld geven uit mijn eigen leven? Ik was ertoe gekomen om te denken dat een man Bijbelstudie *moet* doen, *moet* spreken op zondagmorgen, en nog wat van die '*moetjes*'. Ik ben een christen en dus *moet* ik dit en *moet* ik dat, zo dacht ik. Ik zat elke dag aan mijn bureau en wilde studeren over de liefde van Christus. Ongelooflijk, maar waar, ik vond niets; en als ik iets vond dan zei het mij niets. De Bijbel staat er vol van, maar hoewel ik uren achter mijn bureau doorbracht had ik nog niets gezien van de liefde van Christus. Dit ging enkele dagen door. Ik raakte gefrustreerd. Op een dag kwam ik teleurgesteld achter mijn bureau vandaan. Mijn vrouw had het al dagen te verduren gehad en wilde dat ik nu eindelijk eens alles aan haar vertelde. Met horten en stoten vertelde ik haar over mijn situatie en vroeg waarom God niets aan mij wilde laten zien. Ze antwoordde iets in de zin van: 'Je bent wettisch bezig en denkt dat je van alles moet, stop daar nu maar eens mee'. Ze had gelijk, nu zag ik het ook in. Ik barste in huilen uit, want op dat moment zag ik de liefde van God. Ik *moet niet*, ik heb het *voorrecht* om Gods Woord te lezen en te bestuderen. We hebben samen gebeden, ik heb het beleden en we zijn samen naar het bos gegaan om te wandelen. Mijn hart was vol van de liefde van God. De dauwlaag, wettisch denken, was weg.

Een andere dauwlaag kan hoogmoed zijn. Ook daar heb ik een persoonlijk voorbeeld van. Ik werd geconfronteerd met occultisme. Daar wist ik niets van, ik had er geen kennis van en geen ervaring mee. Ik ging naar de boekwinkel en kocht enkele boeken die ik in een mum van tijd doornam. Ik dacht zoiets als: Wanneer ik er genoeg over studeer, kan ik het wel aan. Ik werd echter niet gerustgesteld door

te studeren, maar lag daarentegen 's nachts uren wakker. Ik heb een week lang bitter weinig geslapen. Ik bad om rust en kracht. Niets hielp. Tot ik opeens het licht zag en besepte: Ik kan het nooit aan, maar de Heer Jezus wel; en Hij heeft reeds gezegevierd. Hij is de Overwinnaar, Hij voert de strijd. De volgende nacht sliep ik goed. De dauwlaag – mijn hoogmoed – was weg. Het geestelijk voedsel dat eronder lag, was de Heer te zien als de grote Overwinnaar.

Er kunnen echter ook dingen zijn waardoor het geestelijk voedsel *verdwijnt*. Denk maar aan *zonde*. We voelen Gods brandende oordeel hangen over wat niet pluis is in ons leven. We zijn beschaamd dat we gefaald hebben. We kunnen en durven geen geestelijk voedsel gaan zoeken, want als we de Heer Jezus zien, dan is er die zonde die eerst opgeruimd moet worden. We vinden het oneerbiedig om nu meteen naar God toe te gaan, we beelden ons in dat het beter is er maar wat tijd overheen te laten gaan en stoppen ermee om ons geestelijk te voeden. Dit is nu precies het omgekeerde van wat wij zouden moeten doen: naar God toegaan, de zonde belijden en ons opnieuw voeden met Zijn geestelijk voedsel! Dit zijn verkeerde denkbeelden, want we kunnen niet verder zolang die zonde er is. Doen we dat toch, dan komen we in een schijnheilig straatje terecht waarin we vroeg of laat ontmaskerd worden. Wanneer we de zonde echter belijden en de brandende zon gaat onder, dan geeft God de kwartels en de volgende morgen weer het manna, enz. Beste lezer, bespeurt u een dauwlaag of een brandende zon? Ga dan naar de Heer Jezus Christus, breng het bij het kruis en voed u opnieuw met Hem.
